

AUTOREFERAT

Ewa Lipińska

Dyplomy, stopnie naukowe

1979	magister filologii włoskiej, Uniwersytet Jagielloński – Wydział Filologiczny, Instytut Filologii Romańskiej, italianistyka
1993	Graduate Diploma in Education, University of Wollongong, New South Wales, Australia
2001	doktor nauk humanistycznych w zakresie językoznawstwa, Uniwersytet Jagielloński – Wydział Filologiczny

W 1975 roku ukończyłam naukę w VII Liceum Ogólnokształcącym im. Z. Nałkowskiej w Krakowie i zdałam egzamin dojrzałości. W tym samym roku rozpoczęłam pięcioletnie studia italianistyczne na Wydziale Filologii Romańskiej UJ. W czerwcu 1979 roku uzyskałam tytuł magistra filologii włoskiej na podstawie egzaminu i pracy pt. *Anglismi nell'italiano contemporaneo sulla base delle opere scelte di Mario Soldati* (*Anglicyzmy we współczesnej włoszczyźnie na podstawie wybranych dzieł Mario Soldatiego*) napisanej pod kierunkiem prof. dr hab. S. Widłaka i otrzymałam dyplom ukończenia studiów z wynikiem bardzo dobrym.

W grudniu 1993 roku ukończyłam w Australii podyplomowe studia pedagogiczne (Graduate Diploma in Education) na Uniwersytecie w Wollongong (University of Wollongong, New South Wales, Australia) ze specjalnością nauczania języków włoskiego oraz angielskiego jako obcego (Italian Method & English as a Second Language Method) otrzymując z nich najwyższe lokaty.

W 2001 roku uzyskałam nadany przez Radę Wydziału Filologicznego UJ tytuł doktora nauk humanistycznych w zakresie językoznawstwa na podstawie złożonych egzaminów oraz napisanej pod kierunkiem prof. dr hab. W. Miodunki rozprawy pt. *Proces stawania się dwujęzycznym. Studium przypadku polskiego chłopca w Australii*. Jej recenzentami byli prof. dr hab. Elżbieta Sękowska (UW) oraz prof. dr hab. Janusz Arabski (UŚ).

W czasie studiów dwukrotnie otrzymywałam stypendium i uczestniczyłam w wakacyjnych kursach w Szkole Letniej Języka i Kultury Włoskiej: w lipcu 1976 r. w Santa Margherita Ligure oraz w sierpniu 1978 r. w Sienie.

W latach 1991 - 1995, kiedy przebywałam w Australii, kształciłam się na kursach języka angielskiego w Adult Migrant English Service (AMES), w Wollongong:

- „Work Preparation for Professionals” (kwiecień - sierpień 1991);
- Kurs języka angielskiego dla zaawansowanych (październik - grudzień 1991);
- „Workplace Communication for NESB (non-English Speaking Background) Professionals (październik - grudzień 1992).

Ewalipinska

Zatrudnienie

- 1976 - 1978 Filologia Romańska UJ – prowadzenie lektoratu języka włoskiego
1979 - 1981 Centrum Języka i Kultury Polskiej w Świecie UJ (CJiKPwŚ; wtedy: Instytut Polonijny) – lektorka języka polskiego jako obcego
1981 - 1982 XIII liceum Ogólnokształcące, Kraków – nauczycielka języka włoskiego
1983 - 1989 Biblioteka Jagiellońska – bibliotekarz
1989 - 1991 Centrum Języka i Kultury Polskiej w Świecie UJ (wtedy: Instytut Badań Polonijnych) – lektorka języka polskiego jako obcego
1995 - Centrum Języka i Kultury Polskiej w Świecie UJ (wtedy: Instytut Studiów Badań Polonijnych i Etnicznych) – asystent (1995 – 2003), adiunkt (2003 -

Będąc jeszcze studentką italianistyki prowadziłam w latach 1976-78 lektorat języka włoskiego dla I i II roku romanistyki.

W listopadzie 1979 roku podjęłam pracę w Instytucie Polonijnym UJ (obecnie: Centrum języka i Kultury Polskiej w Świecie) na stanowisku lektora języka polskiego jako obcego. Pracowałam tam do czerwca 1981 roku. Przez semestr (luty – czerwiec 19981) pracowałam jednocześnie w XIII Liceum Ogólnokształcącym w Krakowie, gdzie zostałam zatrudniona jako nauczycielka języka włoskiego na trzy semestry.

W 1983 roku zaczęłam pracować w Bibliotece Jagiellońskiej UJ najpierw w Sekcji Książek Zagranicznych na stanowisku młodszego bibliotekarza, a po urlopie macierzyńskim i wychowawczym (lata 1983 - 1986) w Sekcji Książek Nowych na stanowisku bibliotekarza.

W 1989 roku wróciłam do pracy w Instytucie Badań Polonijnych (obecnie: CJiKPwŚ) UJ na to samo, co poprzednio, stanowisko.

Podczas pobytu w Australii (1991 - 1995) pracowałam jako:

- nauczycielka języka polskiego jako obcego na Macquarie University (Sydney);
- „bilingual tutor” w szkołach podstawowych, zatrudniona przez Catholic Education Office (Wollongong) do pracy z nowo przybyłymi z Polski dziećmi, pełniąc rolę opiekunki, tłumaczki oraz dwujęzycznej nauczycielki;
- nauczycielka języka polskiego, historii i geografii w Sobotniej Szkole Polskiej w Wollongong oraz koordynator programu nauczania w tej szkole.

W tym okresie odbyłam również praktykę w „Centre for Multicultural Studies” w University of Wollongong w zakresie katalogowania zbiorów bibliotecznych (część kursu „Work Preparation for Professionals”) oraz praktyki w szkołach średnich przewidziane w programie studiów podyplomowych. Dokonywałam także analizy tematycznej prasy polonijnej na zlecenie Department of Multicultural Studies Uniwersytetu w Wollongong oraz tłumaczeń pomocy dydaktycznych (głównie książeczek) dla dzieci imigrantów z Polski na zlecenie Catholic Education Office (Wollongong).

Od lutego 1995 roku pracuję w Centrum języka i Kultury Polskiej w Świecie (wtedy jeszcze: Instytucie Studiów Polonijnych i Etnicznych) UJ na stanowisku najpierw asystenta, a od 2003 roku – adiunkta.

Ewa Lipińska

Stanowiska, funkcje, przynależność do stowarzyszeń

- 2002 - 2009 kierownik studiów podyplomowych „Nauczanie języka polskiego jako obcego” (od początku do dziś – wykładowca na tychże studiach)
- 2002 - 2005 członek Rady Wydziału Studiów Międzynarodowych i Politycznych UJ
- 2008 - 2012 członek Rady Wydziału Polonistyki UJ
- 2000 - 2011 członek Zespołu Autorów Zadań i Egzaminatorów Państwowej Komisji Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego, MENIS;
pełnione funkcje: kierownik Zespołu ds. pisania, kierownik Sekcji ds. szkoleń, kierownik Zespołu ds. ewaluacji testów, audytor wewnętrzny, członek Grupy układającej testy, członek komisji egzaminacyjnych
- od 1997 członek Stowarzyszenia „Bristol” Polskich i Zagranicznych Nauczycieli Kultury Polskiej i Języka Polskiego jako Obcego
- od 2002 członek Stowarzyszenia Wspólnota Polska (w latach 2002 - 2006 członek Komisji Rewizyjnej; w latach 2006 - 2007 zastępca Prezesa Komisji Rewizyjnej Stowarzyszenia – Oddział w Krakowie)

Nagrody i odznaczenia

- 2003 r. – Srebrny Krzyż Zasługi
- 2003 r. – Nagroda indywidualna JM Rektora UJ
- 2005 r. – Dyplom Honorowy PAN „za przygotowanie i wdrożenie systemu poświadczania znajomości języka polskiego jako obcego” (zespołowy)
- 2006 r. – Nagroda zespołowa III stopnia JM Rektora UJ
- 2007 r. – Nagroda zespołowa II stopnia JM Rektora UJ
- 2010 r. – Nagroda zespołowa II stopnia JM Rektora UJ

Granty

- 1998 Grant Komitetu Badań Naukowych (promotorski) nr 1 HO1D 006 15 (Departament Badań, Wydział Nauk Humanistycznych, 25 VI 1998 r.). Projekt Badawczy „Proces stawania się dwujęzycznym. Studium przypadku polskiego chłopca na tle bilingwizmu polsko-angielskiego w Australii”. Nr umowy z KBN: 0036/H01/98/15.
- 2007 Międzynarodowy projekt „Lifelong Learning” (Niemcy – Polska – Słowacja – Bułgaria). Tytuł projektu: Eu-Projekt Regionalisierte Lehrwerke und Interkultureller Dialog (IDIAL) – „Podręczniki zregionalizowane i dialog międzykulturowy (IDIAL)” (dotyczy opracowania innowacyjnych materiałów dydaktycznych o charakterze regionalnym i interkulturowym, do wykorzystania w ramach kształcenia się przez całe życie w szkołach, na uniwersytetach oraz w dalszym kształceniu zawodowym). Nr umowy: 2007- 3633/001-001.

Osiągnięcia naukowo-badawcze i glottodydaktyczne

Można wyróżnić dwa główne nurty moich zainteresowań naukowo-badawczych i glottodydaktycznych. Są to: Polonia i jej problemy, czyli m.in.: procesy adaptacyjne (e/i)migrantów, zagadnienia związane z identyfikacją etniczną, dwujęzyczność i szkolnictwo polonijne oraz metodyka nauczania języka polskiego jako obcego, drugiego i odziedziczonego. Obydwa kręgi moich badań i działalności zazębiają się i uzupełniają.

Ogółem w latach 1981 - 2013 drukiem ukazało się blisko 100 pozycji mojego autorstwa (lub współautorstwa): monografie, podręczniki, skrypty, artykuły, redakcje tomów i opracowania (chronologiczny wykaz publikacji zob. zał. 1.). W latach 1997 – 2012 wzięłam

Ewa Lipińska

udział w 31 konferencjach krajowych i międzynarodowych, na których wygłosiłam 36 referatów samodzielnych lub współautorskich.

Za najważniejsze osiągnięcia naukowe uważam publikacje (omówione w dalszej części referatu) z zakresu badań nad Polonią, tożsamością etniczną, oświatą polonijną i dwujęzycznością:

- E. Lipińska (2003), *Język ojczysty, język obcy, język drugi. Wstęp do badań dwujęzyczności*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków, s. 147.
- E. Lipińska, A. Seretny (2012), *Między językiem ojczystym a obcym. Nauczanie i uczenie się języka odziedziczonego w chicagowskiej diasporze polonijnej*, Księgarnia Akademicka, Kraków, s. 228.
- E. Lipińska (2013), *Polskość w Australii – o dwujęzyczności, edukacji i problemach adaptacyjnych Polonii na antypodach*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków, s.

Nurt polonijny

Praca w Centrum Języka i Kultury Polskiej w Świecie UJ umożliwia mi stały kontakt z osobami chcącymi opanować język polski, który jest dla nich językiem obcym, drugim lub odziedziczonym. Otwiera przede mną wiele możliwości aktywnego uczestnictwa w tym procesie stymulując do poszukiwań najskuteczniejszych metod nauczania oraz inspirując do tworzenia pomocy dydaktycznych. Od początku też wzbudzała zainteresowanie imigrantami, którymi studenci stają się na czas pobytu w Krakowie (jeden lub dwa semestry) będąc również emigrantami, mieszkającymi zagranicą (u siebie) za sprawą rodziców lub dziadków. Akwizycja języka docelowego w środowisku endolingwalnym i możliwość zanurzenia się w lokalnej kulturze często rodzi dylematy związane z określeniem własnej tożsamości (identyfikacji etnicznej) i powoduje konieczność rewizji swoich umiejętności językowych, np. porzucenie gwary na rzecz języka literackiego. Nierzadko obserwuję, gdy studenci podczas kursu stają się *dwujęzyczni* (w odróżnieniu od „znających dwa języki”), nabywając różne umiejętności językowe i przyswajając naszą kulturę. Osoby niemające polskich korzeni również zmagają się z trudnościami w opanowaniu polszczyzny i problemami adaptacyjnymi, czemu także poświęcam sporo uwagi, poszukując dla nich najlepszych rozwiązań.

Jednym z najważniejszych wydarzeń w moim życiu i pracy zawodowej okazał się czteroletni pobyt w Australii (lata 1991 - 1995). Stałam się czasową emigrantką doświadczając wszystkich dobrych i złych stron tego stanu. Żywo uczestniczyłam w życiu Polonii poznając jej problemy. Obserwowałam jak mój syn stawał się dzieckiem dwujęzycznym. Zaowocowało to napisaniem rozprawy doktorskiej i wzbudziło niegasnące zainteresowanie zagadnieniami związanymi z (e/i)migracją. W centrum uwagi stawiam dzieci w wieku szkolnym.

W Australii podjęłam podyplomowe studia ze specjalnością nauczania języka włoskiego i języka angielskiego jako obcego, odbywałam więc praktyki z nowo przybyłymi uczniami NESB (non-English Speaking Background). Kontakt z nimi, a także praca w sobotniej szkole polskiej (jako nauczycielka polskiego, geografii i historii), gdzie miałam styczność z imigranckimi dziećmi i ich rodzicami, głęboko wryły się w moją pamięć, przyczyniając się do kolejnych badań i naukowych refleksji, pogłębiania wiedzy w tej

Ewa Lipińska

dziedzinie oraz rzutując na osiągnięcia dydaktyczne i naukowe – także w postaci licznych publikacji.

W latach 2001 - 2012 brałam udział w wielu przedsięwzięciach mających na celu szkolenie i doszkalanie kandydatów na nauczycieli i uczących języka polskiego jako obcego/drugiego w kraju i zagranicą. Sympozja, seminaria i warsztaty, w których w sumie wzięło udział kilkaset osób, w większości organizowane były przez Stowarzyszenie Wspólnota Polska (Oddział w Krakowie) w kooperacji w placówkami konsularnymi i/lub ambasadzkimi oraz Związkami/Zrzeszeniami Nauczycieli i miejscowymi szkołami. Oto ich lista:

- zagraniczne (w nawiasach podano liczbę wyjazdów): Chicago, USA (13), Nowy Jork, USA (2), Kurytyba, Brazylia (5), Buenos Aires, Argentyna (1), Londyn, Anglia (1), Paryż, Francja (1), Poczdam, Niemcy (1);
- krajowe: m.in. Kraków, Warszawa, Poznań, Nałęczów, Lublin.

Od roku 2001 datuje się współpraca Szkoły Języka i Kultury Polskiej im. Jana III Sobieskiego w Chicago z Centrum Języka i Kultury Polskiej w Świecie UJ (wtedy: Instytutu Studiów Polonijnych i Etnicznych UJ), której cele stanowiły m.in.: prowadzenie warsztatów szkoleniowych w zakresie glottodydaktyki dla nauczycieli szkół polonijnych w Chicago, konsultacje dotyczące doboru podręczników i innych materiałów dydaktycznych oraz pomoc w korekcie lub tworzeniu programów nauczania. Od początku aktywnie włączam się w tę współpracę nie tylko uczestnicząc w corocznych spotkaniach, ale także biorąc udział w ich organizacji od strony merytorycznej. Realizowałam (wspólnie z dr hab. A. Seretny) inne jej zadania, na przykład: testowanie nowych metod i materiałów dydaktycznych, zapoznanie środowiska chicagowskiego z systemem certyfikacji języka polskiego jako obcego, przekonanie uczących, rodziców oraz władz oświatowych, że polski (poza Polską) nie może być traktowany tak samo, jak język pierwszy (w Polsce), lecz jak język *odziedziczony* (*heritage language*), czyli język *ojczysty jako drugi*. Współpraca ta polega nie tylko na prowadzeniu szkoleń i warsztatów, ale też na spotkaniach z nauczycielami, dyrektorami szkół, władzami konsularnymi oraz oświatowymi w Chicago, a także na udzielaniu licznych wywiadów dla stacji radiowych Polskie Radio 1030 AM, Wietrzne Radio 1080 AM oraz stacji telewizyjnej „Polvision”. Działania te przyniosły wymierne rezultaty w postaci przekonania nauczycieli do poszerzania swojej wiedzy merytorycznej i doskonalenia umiejętności praktycznych, konieczności zmodyfikowania programów, stosowania metod nauczania języka polskiego jako obcego/drugiego, a nie pierwszego (jak w szkołach polskich w Polsce) itd. Umożliwiło to wprowadzenie na grunt amerykański systemu certyfikacji, czyli możliwości zdawania państwowego egzaminu biegłości z języka polskiego jako obcego, w czym miałam znaczący udział.

Dla mnie osobiście współpraca z amerykańskimi placówkami polonijnymi stała się okazją do prowadzenia badań kompetencji językowej młodzieży polonijnej oraz problematyki adaptacji i identyfikacji etnicznej Polaków tam zamieszkających. Szczególną troską obdarzam młode pokolenie – dzieci i młodzież.

Kolejny obszar badań to Polonia brazylijska, gdzie od roku 2007 wraz z dr hab. I. Janowską wykonuję podobną, jak w USA pracę polegającą na uświadomieniu uczącym, że powinni pogłębiać swoją wiedzę w zakresie nauczania polszczyzny, korzystając jednak z

metod i pomocy charakterystycznych dla języka obcego, a nie rodzimego. Programy naszych spotkań odbiegały znacząco od tych przygotowywanych do Chicago, ponieważ nauczyciele polonijni w Brazylii bardzo potrzebują odświeżenia i uwspółcześnienia języka ojczystego, szerszego szkolenia w zakresie nowoczesnych technik nauczania oraz bardziej szczegółowej prezentacji pomocy dydaktycznych. Spotkania te stanowiły bardzo ważny element w moim rozwoju zawodowym, umożliwiając przeprowadzenie innych badań, na przykład nad skutecznością stosowanych przeze mnie metod nauczania pisania.

Inne, wymienione wcześniej zagraniczne i krajowe sympozja i szkolenia w większości zawierały się w tej samej, co amerykańska i brazylijska, tematyce. Wiele z nich zostało poświęconych przybliżaniu i propagowaniu systemu certyfikacji i praktycznym aspektom przygotowywania uczniów do egzaminów biegłości. Istotnym aspektem były też wykłady i warsztaty poświęcone nauczaniu pisania – sprawności „deficytowej” w kształceniu językowym obcokrajowców.

Dodam jeszcze, że byłam jednym z wykładowców na *Kursach doszkalcających dla kandydatów na lektorów do zagranicznych ośrodków akademickich* (wcześniej: *Kurs przygotowawczy dla kandydatów na lektorów zagranicznych języka polskiego jako obcego*) organizowanych przez MNiSzW w Warszawie (2001, 2002, 2003, 2004) i w Lublinie (2007, 2008, 2009, 2010) oraz na kursach doskonalenia językowego i metodycznego dla lektorów języka polskiego jako obcego w zagranicznych ośrodkach akademickich w Krakowie (2011, 2012).

Ta ścieżka mojej kariery widoczna jest w niżej wymienionych publikacjach.

Publikacje z zakresu badań nad Polonią

1. E. Lipińska (2001), *Kiedy język polski nie jest językiem ojczystym*, „Języki Obce w Szkole”, nr 6, s. 27 - 30.
2. E. Lipińska (2002), *Polscy imigranci początku lat dziewięćdziesiątych w Australii* [w:] *Emigracja z Polski po 1989 roku*. Książka zbiorowa pod red. B. Klimaszewskiego; PAN KBP, Biblioteka Polonijna 36, Grell, Kraków, s. 443 - 457.
3. E. Lipińska (2002), *Dwujęzyczność czy znajomość dwóch języków. Język dzieci najnowszej polskiej emigracji w Australii*, „Przegląd Polonijny”, z. 3, s. 95 - 103.
4. E. Lipińska (2002), *Dwujęzyczność dzieci na emigracji – jak ją osiągnąć?*, „Przegląd Polonijny”, z. 4, s. 105 - 113.
5. E. Lipińska (2003), *Język ojczysty, język obcy, język drugi. Wstęp do badań dwujęzyczności*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków, s. 147.
6. E. Lipińska, A. Seretny (2003), *Warsztaty metodyczne dla nauczycieli polonijnych w USA*, Wspólnota Polska – pismo poświęcone Polonii i Polakom za granicą, nr 6, (s. 7 - 8).
7. E. Lipińska, A. Seretny (2003), *Współpraca między Instytutem Studiów Polonijnych i Etnicznych Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie a Szkołą Polską im. Jana III Sobieskiego w Chicago*, „Przegląd Polonijny”, z. 4, s.
8. E. Lipińska (2005), *Nauczyciel języka polskiego jako obcego/drugiego w Polsce i na obczyźnie*, [w:] *Nauczanie języka polskiego jako obcego i polskiej kultury w nowej rzeczywistości europejskiej. Materiały z VI Międzynarodowej Konferencji Glottodydaktycznej*, pod red. P. Garncarka, Uniwersytet Warszawski, Warszawa, s. 78 - 87.
9. E. Lipińska, D. Pukas-Palimąka (2006), *Literatura polska w szkołach polonijnych*, [w:] *Literatura polska w świecie. Zagadnienia recepcji i odbioru*, pod red. R. Cudaka, Gnome, Katowice, s. 282 - 291.

Ewalipinthe

10. A. Seretny, E. Lipińska (2006), *Szkoły etniczne w Stanach Zjednoczonych a kształcenie przyszłych elit*, [w:] *Funkcje i zadania elit w środowiskach polonijnych*, pod red. J. Knopka, Wyd. Adam Marszałek, Toruń, s. 127 - 139.
11. I. Janowska, E. Lipińska, A. Seretny (2006), *Program autorski – wskazówki dla nauczycieli szkół polonijnych*, [w:] *Oświata polonijna na początku XXI wieku. Stan i perspektywy. Wybór materiałów z V Forum Oświaty Polonijnej*, Kraków, 22-24 czerwca 2006, pod red. K. Gąsowskiej i M. Mazińskiej-Szumskiej, Księgarnia Akademicka, Kraków, s. 271 - 287.
12. E. Lipińska (2006), *Polskość młodzieży polonijnej*, [w:] *Polonia i Polacy w Unii Europejskiej*. Praca zbiorowa pod red. M. Nadolskiego i W. Rybczyńskiego, Akademia Humanistyczna im. Aleksandra Gieysztora, Pułtusk, s. 131 - 141.
13. I. Janowska, E. Lipińska, A. Seretny (2007), *Kształcenie językowe w szkołach polonijnych, nauczanie języka jako obcego czy ojczystego*, „Przegląd Polonijny”, z. 4, s. 59 - 68.
14. I. Janowska, E. Lipińska, A. Seretny (2007), *Language education in Polish schools abroad. i.e. teaching Polish as a mother, second or foreign language*, [w:] *Towards a Common European Framework of Reference for Languages of School Education*, pod red. W. Martyniuka, Universitas, Kraków, s. 131 - 142.
15. E. Lipińska (2007), *Między ‘emigracją’ a ‘Polonią’ – pierwsze pokolenie polonijne*, [w:] *Prace Filologiczne*, t. LIII, Warszawa, s. 355 - 363.
16. A. Seretny, E. Lipińska (2008), *Współpraca, która owocuje. O chicagowskich warsztatach dla nauczycieli polonijnych*, *Wspólnota Polska* – pismo poświęcone Polonii i Polakom za granicą, nr 4, s. 6-8.
17. E. Lipińska, A. Seretny (2009), *O polszczyźnie literackiej na obczyźnie*, „Postscriptum Polonistyczne”, 2 (4), s. 145 - 165.
18. E. Lipińska, (2009), *Sprawdzian stopnia opanowania języka drugiego i poziomu znajomości języka ojczystego u dzieci na emigracji*, „Języki Obce w Szkole”, nr 5, s. 74 - 86.
19. E. Lipińska (2006), *Przyswajanie języka pierwszego a uczenie się języka obcego / drugiego*, [w:] *Z zagadnień dydaktyki języka polskiego jako obcego*. Praca zbiorowa pod red. E. Lipińskiej i A. Seretny, Universitas, Kraków, s. 19 - 28.
20. E. Lipińska, A. Seretny (2011), *Nowoczesne nauczanie języka odziedziczonego w szkołach polonijnych*, „Dziennik Związkowy”, Chicago, IL, 16-18 grudnia, 2011, s. 4.
21. E. Lipińska, A. Seretny (2011), *Doświadczenia nauczania w skupiskach polonijnych. Raport przygotowany na III Kongres Polskich Towarzystw Naukowych na Obczyźnie*, <http://www.swp.krakow.pl/panel/spaw2/uploads/files/seretny.pdf>
22. E. Lipińska, A. Seretny (2012), *Między dydaktyką języka ojczystego a obcego – nauczanie języka polskiego w szkołach polonijnych w Stanach Zjednoczonych*, [w:] *(Nie)swój język polski. Nowe horyzonty w językoznawstwie stosowanym*, pod red. naukową B. Skowronka, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Pedagogicznego, Kraków, s. 111 - 128.
23. E. Lipińska, A. Seretny (2012), *Między językiem ojczystym a obcym. Nauczanie i uczenie się języka odziedziczonego w chicagowskiej diasporze polonijnej*, Księgarnia Akademicka, Kraków, s. 228.
24. E. Lipińska (2012), *Cele, sposoby i efekty współpracy z nauczycielami szkół polskich w Chicago*, [w:] E. Lipińska, A. Seretny, *Między językiem ojczystym a obcym. Nauczanie i uczenie się języka odziedziczonego w chicagowskiej diasporze polonijnej*, Księgarnia Akademicka, Kraków, s. 11 - 18.
25. E. Lipińska (2012), *„Język polski” – przegląd terminologii stosowanej w glottodydaktyce polonistycznej*, [w:] E. Lipińska, A. Seretny, *Między językiem ojczystym a obcym. Nauczanie i uczenie się języka odziedziczonego w chicagowskiej diasporze polonijnej*, Księgarnia Akademicka, Kraków, s. 19 - 31.
26. E. Lipińska (2012), *Uczniowie szkół polskich w Chicago*, [w:] E. Lipińska, A. Seretny, *Między językiem ojczystym a obcym. Nauczanie i uczenie się języka odziedziczonego w chicagowskiej diasporze polonijnej*, Księgarnia Akademicka, Kraków, 43 - 84.

Ewa Lipińska

27. E. Lipińska, A. Seretny (2012), *Teksty literackie w kształceniu językowym*, [w:] E. Lipińska, A. Seretny, *Między językiem ojczystym a obcym. Nauczanie i uczenie się języka odziedziczonego w chicagowskiej diaspory polonijnej*, Księgarnia Akademicka, Kraków, s. 107 - 114.
28. E. Lipińska, A. Seretny (2012), *Scenariusze zajęć*, [w:] E. Lipińska, A. Seretny, *Między językiem ojczystym a obcym. Nauczanie i uczenie się języka odziedziczonego w chicagowskiej diaspory polonijnej*, Księgarnia Akademicka, Kraków, s. 115 - 202.
29. *Program nauczania języka polskiego dla klasy I liceum Szkoły Języka i Kultury Polskiej im. Jana III Sobieskiego w Chicago*, konsultacja i opracowanie A. Seretny i E. Lipińska, [w:] E. Lipińska, A. Seretny, *Między językiem ojczystym a obcym. Nauczanie i uczenie się języka odziedziczonego w chicagowskiej diaspory polonijnej*, Księgarnia Akademicka, Kraków, s. I - XVII.
30. E. Lipińska, A. Seretny (2012), „*Język odziedziczony*” w *szkołach polonijnych*, „Głos Nauczyciela”, R. XXVII/nr 1, s. 65 - 68.
31. E. Lipińska, A. Seretny (2012), *Szkoła polonijna czy językowa? Szkolnictwo polonijne w perspektywie dydaktycznej*, „Studia Migracyjne – Przegląd Polonijny”, nr 4, s. 23 - 37.
32. E. Lipińska (2013), *Polskość w Australii – o dwujęzyczności, edukacji i problemach adaptacyjnych Polonii na antypodach*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków, s. 192.

Znajdują tu odzwierciedlenie moje zainteresowania Polonią australijską, a szczególnie jej młodymi przedstawicielami (poz. 2, 3, 4, 29) oraz szkolnictwem polonijnym i uczniami w USA (poz. 7, 15, 17, 19). Wiele uwagi poświęciłam zagadnieniom związanym z koniecznością zreformowania szkół polonijnych, programów i metod nauczania, propozycjom nowoczesnego podejścia do kształcenia językowego na obczyźnie (np. w oparciu o dzieła literackie), nauczycielom itd. (poz. 6, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 19, 21, 22, 23, 25). Osobną grupę tworzą rozważania teoretyczne, porządkujące pojęcia i terminy, wprowadzające nowe określenia, opisujące zjawiska związane z tą dziedziną (poz. 1, 5, 11, 20, 22, 27, 28).

Jak wcześniej wspominałam, za najważniejsze osiągnięcia uważam trzy monografie opublikowane w latach 2003, 2012 oraz 2013. Omawiam je w kolejności.

1. *Język ojczysty, język obcy, język drugi. Wstęp do badań dwujęzyczności* (2003) to pierwsza kompleksowa praca poświęcona bilingwizmowi w ujęciu lingwistycznym, psychologicznym i socjologicznym, widzianemu z perspektywy (e/i)migracyjnej. Omówiłam w niej teorie związane z procesem opanowywania języków ojczystego oraz docelowego i pokazałam, jak wiele czynników wpływa na złożony proces stawiania się dwujęzycznym; uwypukliłam też znaczenie zachowania języka ojczystego na obczyźnie. Przytoczyłam różnorodne definicje dwujęzyczności podając własną, w której odróżniam to pojęcie od „znajomości dwu języków”. Uporządkowałam terminy określające język jako „ojczysty, pierwszy, wyjściowy” – „obcy, drugi, docelowy” oraz sposoby jego akwizycji dzieląc je na równoczesne i sukcesywne. Istotną część pracy stanowi omówienie czynników wpływających na rozwój języka ojczystego i innego (np. płeć, wiek, motywacja, czynniki środowiskowe i cechy indywidualne). Pozostające w kontakcie języki wywołują takie zjawiska, jak: transfer, interferencje, zapożyczenia, przełączanie kodów. Wszystkie zostały dokładnie omówione w tej pracy. Można tu jeszcze znaleźć unikatowe – w kontekście dwujęzyczności – informacje dotyczące języków mieszanych: pidginu, sabiru, języków kreolskich oraz dyglosji, półjęzyczności i wielojęzyczności.

Ewa Lipińska

Wierzę, że *Język ojczysty, język obcy, język drugi. Wstęp do badań dwujęzyczności* jest pozycją przydatną wszystkim zainteresowanym bilingwizmem, badającym jego aspekty, szukającym odpowiedzi na pytania związane z procesem stawania się osobą dwujęzyczną, niebezpieczeństwem utraty języka rodzimego, ale też osobom zajmującym się językiem dzieci, problemami semilingwizmu i transferu, który jest obecny we wszystkich kontaktach językowych, a więc i w pracy nauczyciela języka polskiego jako obcego.

2. *Między językiem ojczystym a obcym. Nauczanie i uczenie się języka odziedziczonego na przykładzie chicagowskiej diaspory polonijnej* to pozycja napisana z dr hab. A. Seretny. Jest to wynik naszej wieloletniej współpracy ze środowiskiem chicagowskim. Na szczególną uwagę zasługuje rozdział mojego autorstwa „*Język polski*” – *przegląd terminologii stosowanej w glottodydaktyce polonistycznej*, w którym dokonałam analizy pojęć i definicji używanych w nauczaniu języka polskiego jako obcego, drugiego i odziedziczonego oraz w pracach poświęconych dwujęzyczności oraz kontaktom językowym, porządkując je i modernizując niektóre (np. w porównaniu z wcześniej omawianą pracą).

W *Między językiem ojczystym a obcym. Nauczanie i uczenie się języka odziedziczonego na przykładzie chicagowskiej diaspory polonijnej* zwróciłyśmy uwagę na zagadnienia dotyczące problemów lokalowych szkół, braku programów, pomocy dydaktycznych itp. Duża część pracy powstała na bazie badań ankietowych przeprowadzonych wśród uczniów klas licealnych i nauczycieli. Ich analiza prowadzi do ciekawych wniosków, które wprowadzają się charakterystyczne dla obszaru amerykańskiego, jednak mogą stać się przyczynkiem do badań prowadzonych na szerszą skalę, w innych skupiskach polonijnych. Wartością tej publikacji są konkretne propozycje programowo-metodyczne dla szkół polskich, gdzie treści historyczno-literackie idą w parze z zagadnieniami językowymi. O tym, jak pogodzić tradycyjne nauczanie (język ojczysty) z koniecznością położenia nacisku na opanowanie i rozwijanie umiejętności językowych (język obcy) traktuje ostatnia część, zawierająca scenariusze lekcji. Nie tylko omówiłyśmy tam czynności nauczyciela i czynności uczniów, podałyśmy teksty, zadania i ćwiczenia, ale pokazałyśmy, że nawet w ograniczonym czasie można w tok lekcji włączyć elementy kultury (malarstwo, muzyka) poszerzając wiedzę uczniów i uatrakcyjniając zajęcia.

3. *Polskość w Australii – o dwujęzyczności, edukacji i problemach adaptacyjnych Polonii na antypodach* to praca stanowiąca zwieńczenie cyklu publikacji poświęconych zagadnieniom emigracji, oświaty polonijnej, dwujęzyczności itp. w kontekście australijskim. W pracy omówiłam proces adaptacyjny (e/i)migrantów z uszczegółowieniem pojęć: asymilacja, integracja, izolacja oraz uwypukliłam różnice w adaptacji do nowych warunków dorosłych i ich dzieci – także w perspektywie językowej i kulturowej. Są to problemy o szerszym zasięgu, można je więc odnieść do innych skupisk polonijnych. Opisałam dzieje Polonii ukazanej na tle australijskiej polityki etnicznej. Różne fale emigracyjne w różny sposób radziły sobie w nowym miejscu. Niestety, nasi rodacy nie żyją tam w jedność, ma to więc niedobry wpływ na działalność organizacji polonijnych. Polacy na ogół są zadowoleni z wyboru Australii jako kraju osiedlenia i sami są pozytywnie postrzegani przez tubylców. Nie zachwyca ich jednak poziom edukacji, chociaż dzieci bardzo dobrze radzą sobie w australijskich szkołach. W pracy omawiam system szkolnictwa australijskiego oraz zamieszczam zarys dziejów oświaty polonijnej i problemy, które ją dotyczą. Część jest

Ewa Lipińska

wspólna z opisanymi w książce *Między językiem ojczystym a obcym. Nauczanie i uczenie się języka odziedziczonych na przykładzie chicagowskiej diaspory polonijnej* trudnościami na amerykańskim gruncie (lokale, kadra, pomoce dydaktyczne), a część rozbieżna (np. liczba szkół i uczniów). Mimo wielkiego obszaru Chicago, można mówić o „skupisku” – w przeciwieństwie do rozległości terenów australijskich. Ponadto na antypody nie sięga pomoc Wspólnoty Polskiej ani polskich jednostek rządowych, co w oczywisty sposób przekłada się na gorszą sytuację szkolnictwa polonijnego w Australii.

Dużo miejsca poświęciłam rodzicom, tzn. ich postawie w kwestii utrzymywania polskości na obczyźnie. To oni, a nie nauczyciele sobotnich szkół polskich, są całkowicie odpowiedzialni za to, czy ich dziecko będzie się posługiwać w mowie i piśmie językiem ojczystym przodków czy nie, co jest warunkiem sine qua non osiągnięcia bilingwizmu. Dzieci i młodzież dość szybko i dobrze opanowują język docelowy. Zgoda na używanie go w domu, w kontaktach rodzinnych może spowodować brak porozumienia między pokoleniami, prowadzić do osłabienia więzi emocjonalnych, czego wynikiem jest szybkie, zbyt intensywne asymilowanie się z nowym otoczeniem, powodując oderwanie się od korzeni.

Najobszerniejsza część pracy zawiera opis i wyniki moich badań określających stopień opanowania dwóch języków – ojczystego i docelowego przez urodzone w Polsce dziecko w czwartym roku pobytu w Australii. Zostały one przeprowadzone w latach dziewięćdziesiątych, ale do tej pory nie wykonano podobnych studiów ani nie opracowano tego typu testów. Uznałam, że warto je rozpropagować, gdyż mogą być przydatne m.in. badaczom Polonii, dwujęzyczności dziecięcej, glottodydaktykom i egzaminatorom.

Podstawę badań stanowiły cztery równoległe wersje testu (czyli różne jego warianty) o cechach *testów osiągnięć*, czyli takich, które są mocno związane z programem szkolnym (lub kursowym) i określają stopień opanowania przerobionego materiału. Składały się z czterech sekcji: *rozumienia ze słuchu*, *mówienia*, *czytania ze zrozumieniem* oraz *pisania* i zostały oparte na tych samych kryteriach mierzących te same kompetencje. Odbywały się w następującej kolejności: część angielska (testowana tylko po angielsku), po tygodniu – część polska (testowana tylko po polsku). Badania zostały powtórzone po sześciu miesiącach w celu obiektywizacji i uśrednienia wyników. Porównanie rezultatów z czterech testów umożliwiło określenie deficytów w obydwu językach oraz wskazanie miejsc słabych. Testy angielskie wraz ze skalami ocen powstały na podstawie schematów służących do ćwiczeń na zajęciach z metodyki nauczania języka angielskiego jako drugiego (ESL – *English as a Second Language*) dostępnych na Wydziale Edukacji Uniwersytetu w Wollongong; materiał stanowiły teksty z podręczników dla V klasy australijskiej szkoły podstawowej, do których przygotowałam zadania, wzorując się na najczęściej stosowanych ich typach w pracy z dziećmi w tym wieku. Zaadaptowałam je do języka polskiego, starając się, aby sprawdziany w obu językach były jak najbardziej do siebie zbliżone. Wykonane przeze mnie prototypowe testy stanowią punkt odniesienia, materiał, który można dostosowywać do konkretnych sytuacji, jednak po wprowadzeniu pewnych zmian. Dotyczą one m. in. modyfikacji kryteriów oceny, skrócenia tekstów (materiału do zadań), możliwości słuchania tekstu odczytywanego przez egzaminatora, przygotowania testów, ich przeprowadzenia i oceny przez wyszkolonych egzaminatorów.

W sobotniej szkole polskiej przeprowadziłam testy sprawdzające kompetencje językowe uczniów klasy, do której uczęszczał badany chłopiec, aby zweryfikować jego

umiejętności. Dzieci wypełniały także kwestionariusz, w którym pytane były o to, czy wolą czytać po polsku czy po angielsku, czy rodzice im czytają, który język (angielski czy polski) bardziej im się podoba, czy czują się Polakami czy Australijczykami, o to, w jakim języku rozmawia się w domu. Dodatkowo poprosiłam o wypełnienie kwestionariusza uczących w szkole australijskiej. Nauczycielki udzieliły odpowiedzi na pytania dotyczące spraw, których nie mogłam sama sprawdzić oraz wygłosiły swoje opinie na temat badanego chłopca.

Trzeba jeszcze wspomnieć o poznawczych walorach książki *Polskość w Australii – o dwujęzyczności, edukacji i problemach adaptacyjnych Polonii na antypodach*, gdyż zamieściłam w niej informacje o ciągle słabo znanym w Polsce kontynencie – jego florze, faunie, klimacie, ale przede wszystkim o polityce rządu australijskiego wobec Aborygenów. Mimo, że są rdzennymi mieszkańcami, traktuje się ich jak innych imigrantów (obcych) w tym sensie, że ich języki i kultury uważane są za mniejszościowe.

Podsumowując, pragnę podkreślić, że nadal jest mało prac poświęconych Polonii australijskiej, postawom rodziców w kwestii polskości na obczyźnie, bilingwizmowi dziecięcemu, a publikacji dotyczących testowania stopnia opanowania dwu języków u dzieci na emigracji nie ma wcale, dlatego uważam omawianą pozycję za potrzebną i ważną dla badaczy z różnych dyscyplin naukowych.

Nurt glottodydaktyczny

Istotną część moich dociekań naukowych stanowiła zawsze metodyka nauczania języka polskiego jako obcego, a w późniejszych latach też jako drugiego i odziedziczonego. Ponieważ studiowałam dwa języki romańskie (włoski i francuski) oraz język angielski, jestem w pełni świadoma problemów występujących u osób uczących się innego języka zarówno w młodym, jak i późniejszym wieku, w kraju – „u siebie”, ale też na obcym gruncie, zanurzając się w miejscowej kulturze i języku docelowym. Wiem, jak ważne i potrzebne są odpowiednie pomoce dydaktyczne, czyli przede wszystkim podręczniki, oraz metody i techniki nauczania stosowne do wieku uczących się i warunków pracy. Miałam okazję pogłębić swoją wiedzę w czasie pobytu w Australii oraz dzięki współpracy krakowsko-chicagowskiej. Wszystko to zaowocowało publikacjami z zakresu metodyki nauczania języka polskiego jako obcego, drugiego i odziedziczonego oraz podręcznikami dla obcokrajowców.

Publikacje z zakresu metodyki

1. E. Lipińska (1994), *Słuchanie – sprawność zaniedbywana*, „Przegląd Polonijny”, z. 4, s. 75 - 89.
2. E. Lipińska (1996), *Niemodne dyktanda*, „Języki Obce w Szkole”, nr 5, s. 406 - 415.
3. E. Lipińska (1997), *Techniki nauczania pisania na kursie ogólnym języka polskiego dla cudzoziemców*, „Przegląd Polonijny”, z. 4, s. 119 - 128.
4. E. Lipińska (1998), *Podręcznik dla średnio zaawansowanych pt. „Kiedyś wrócisz tu...”*. *Sprawności na kursie ogólnym*, [w:] *Polonistyczna Edukacja Językowa i Kulturowa Cudzoziemców. Poziom średni: stan obecny – problemy – postulaty*, pod red. B. Ostromeckiej-Frączak, Acta Universitatis Lodzensis 10 – Kształcenie Polonistyczne Cudzoziemców, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź, s. 177 - 183.
5. E. Lipińska (2000), *Program nauczania blokowego dla stopnia podstawowego (IV - Threshold) intensywnego trzytygodniowego kursu w Szkole Letniej*, „Przegląd Polonijny”, z. 2, s. 103 - 113.

Ewalipinthe

6. E. Lipińska (2000), *Nauczanie blokowe w zaawansowanej grupie humanistycznej*, [w:] *Polonistyka w świecie. Nauczanie języka i kultury polskiej studentów zaawansowanych*, pod red. J. Mazura. Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin, s. 135 - 145.
7. E. Lipińska (2000), *Sprawność pisania w nauczaniu języka obcego*, „Języki Obce w Szkole”, nr 5, s. 10 - 20.
8. E. Lipińska (2001), *Nauczanie pisania – warsztaty*, [w:] *Inne optyki. Nowe programy, nowe metody, nowe technologie w nauczaniu kultury polskiej i języka polskiego jako obcego*, pod red. R. Cudaka i J. Tambor. Prace Naukowe UŚ w Katowicach nr 2018. Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice, s. 86 - 96.
9. E. Lipińska (2002), *O nieprzydatności pisania „z powietrza” i kluczowej roli etapu wstępnego i końcowego w procesie pisania*, „Języki Obce w Szkole”, nr 6, s. 58 - 65.
10. E. Lipińska (2003), *Poczta elektroniczna i SMS-y a kształcenie językowe*, „Języki Obce w Szkole”, nr 6, s. 129 - 135.
11. E. Lipińska (2004), *O zahamowaniach utrudniających opanowanie języka docelowego i próbie ich przełamywania*, „Języki Obce w Szkole”, nr 4, s. 23 - 28.
12. E. Lipińska (2004), *Niewerbalne środki przekazu w nauczaniu i organizacji egzaminów* [w:] *Opisywanie, rozwijanie i testowanie znajomości języka polskiego jako obcego*, pod red. A. Seretny, W. Martyniuka i E. Lipińskiej, Universitas, Kraków, s. 147 - 158.
13. E. Lipińska (2004), *Z podręcznikiem „Z polskim na ty” za pan brat*, „Postscriptum”, nr 1, s. 82 - 88.
14. A. Seretny, E. Lipińska (2005), *ABC metodyki nauczania języka polskiego jako obcego*, Universitas, Kraków, s. 329.
15. E. Lipińska, A. Seretny (2005), *Od „z” do „a” – czyli od certyfikacji do programów nauczania*, [w:] *Nauczanie języka polskiego jako obcego i polskiej kultury w nowej rzeczywistości europejskiej. Materiały z VI Międzynarodowej Konferencji Glottodydaktycznej*, pod red. P. Garncarka, Uniwersytet Warszawski, Warszawa, s. 31 - 41.
16. E. Lipińska (2006), *Sposoby angażowania prawej półkuli mózgowej w proces efektywnego przyswajania materiału językowego*, [w:] *Sprawności przede wszystkim. Materiały z konferencji Sekcji Glottodydaktycznej Stowarzyszenia „Bristol”*, pod red. A. Seretny i E. Lipińskiej, Universitas, Kraków, s. 49 - 65.
17. *Z zagadnień dydaktyki języka polskiego jako obcego*. Praca zbiorowa pod red. E. Lipińskiej i A. Seretny, Universitas, Kraków 2006.
18. E. Lipińska (2006), *Czynniki wspomagające proces uczenia się*, [w:] *Z zagadnień dydaktyki języka polskiego jako obcego*. Praca zbiorowa pod red. E. Lipińskiej i A. Seretny, Universitas, Kraków, 57 - 77.
19. E. Lipińska (2006), *Nauczyciel języka polskiego jako obcego*, [w:] *Z zagadnień dydaktyki języka polskiego jako obcego*. Praca zbiorowa pod red. E. Lipińskiej i A. Seretny, Universitas, Kraków, 79 - 98.
20. E. Lipińska (2006), *Nauczanie „zintegrowane” – autorski program tematyczny*, [w:] *Z zagadnień dydaktyki języka polskiego jako obcego*. Praca zbiorowa pod red. E. Lipińskiej i A. Seretny, Universitas, Kraków, 177 - 187.
21. E. Lipińska, A. Seretny (2006), *Indywidualne cechy uczącego się a nauka języka obcego*, [w:] *Z zagadnień dydaktyki języka polskiego jako obcego*. Praca zbiorowa pod red. E. Lipińskiej i A. Seretny, Universitas, Kraków, s. 29 - 56.
22. E. Lipińska, A. Seretny (2006), *Techniki rozwijające rozumienie tekstu*, „Języki Obce w Szkole”, nr 4, 2006, s. 45 - 57.
23. E. Lipińska, A. Seretny (2006), *Gdy zaczynamy uczyć języka polskiego jako obcego...*, „Języki Obce w Szkole”, nr 6, 2006, s. 28 - 38.
24. E. Lipińska, A. Seretny (2008), *Ortografia a słownictwo – razem czy osobno?*, [w:] *Rozwijanie i testowanie biegłości w języku polskim jako obcym*, pod red. A. Seretny i E. Lipińskiej, Universitas, Kraków, s. 81 - 100.

Ewa Lipińska

25. E. Lipińska, A. Seretny (2009), *Rozwijanie sprawności receptywnych w kontekście nauczania kultury*, „Kwartalnik Polonicum”, Uniwersytet Warszawski, Wydział Polonistyki, s. 26 - 33.
26. E. Lipińska (2010), *Opisywanie jako mediacyjne działanie językowe w dydaktyce języka polskiego jako obcego*, [w:] *Polonistyka bez granic, t. 2. Glottodydaktyka polonistyczna – współczesny język polski – językowy obraz świata*, pod red. R. Nycza, W. Miodunki, T. Kunza, Universitas, Kraków, s. 135 - 147.
27. E. Lipińska, A. Seretny (2012), *Uczący się języka polskiego jako obcego / drugiego w środowisku endolingwalnym – ich umiejętności i potrzeby*, Kwartalnik Polonicum, nr 12, s. 2 -10.
28. A. Seretny, E. Lipińska (2012), *Nauczanie kompetencji językowych w układzie zintegrowanym, czyli praktyka w praktyce*, „Postscriptum Polonistyczne”, nr 2 (10), s. 165 - 176.
29. E. Lipińska, A. Seretny (2013), *Integrowanie kompetencji lingwistycznych w glottodydaktyce – na przykładzie nauczania języka polskiego jako obcego / drugiego. Poradnik metodyczny z ćwiczeniami*, Księgarnia Akademicka, Kraków, s. 230.
30. A. Seretny, E. Lipińska (w druku), *O praktycznych aspektach nauczania języka polskiego w grupach mieszanych*, Poznań.

Na szczególną uwagę zasługuje monografia *ABC metodyki nauczania języka polskiego jako obcego* (poz. 14) napisana wspólnie z A. Seretny. Jest to pierwsze i – jak dotąd – jedyne całościowe opracowanie tego zagadnienia, z którego korzystają także nauczyciele innych języków obcych. Drugą, wartą odnotowania, publikacją jest praca zbiorowa (pod moją i A. Seretny redakcją) *Z zagadnień dydaktyki języka polskiego jako obcego* (poz. 17). Zwiera ona w większości teksty mojego autorstwa, w części wspólnego z A. Seretny. Całość powstała jednak dzięki współpracy z glottodydaktykami zajmującymi się różnymi zagadnieniami dydaktyki ogólnej.

Zainteresowaniem moim cieszą się wszelkie formy integracji w dydaktyce (poz. 5, 6, 19, 24, 29, 30). Warto tu podkreślić pozycję ostatnią, napisaną wspólnie z A. Seretny, *Integrowanie kompetencji lingwistycznych w glottodydaktyce – na przykładzie nauczania języka polskiego jako obcego/drugiego. Poradnik metodyczny z ćwiczeniami*. Jest to monografia o charakterze praktycznym, ukazująca różne możliwości łączenia technik rozwijających poszczególne kompetencje lingwistyczne. Zwraca się w niej także uwagę na korzyści, jakie mogą płynąć ze stosowania proponowanego podejścia w odniesieniu do różnych grup odbiorców. Wpisuje się ona w serię publikacji zapoczątkowanych przez *ABC metodyki nauczania języka polskiego jako obcego* oraz *Z zagadnień dydaktyki języka polskiego jako obcego*, które są adresowane do nauczycieli rozpoczynających swoją pracę zawodową oraz tych, którzy chcą udoskonalić swój warsztat, a także do nauczycieli polonijnych oraz słuchaczy studiów podyplomowych i magisterskich z zakresu metodyki nauczania języka polskiego jako obcego.

Umiejętności tworzenia tekstów pisemnych po polsku przez obcokrajowców oraz ortografii poświęciłam wiele uwagi i miejsca w moich publikacjach (poz. 2, 3, 7, 8, 9, 10, 11) oraz w referatach konferencyjnych, warsztatach szkoleniowych i wykładach. Moją uwagę przykuwa wykorzystywanie ikonografii w procesie pisania aktywizujące prawą półkulę mózgową, co prowadzi do pełniejszego wykorzystywania pracy mózgu, czyli współpracy obydwu półkul. Także i to znajduje wyraz w moich badaniach i opracowaniach

Ewa Lipińska

metodycznych ogłaszanych drukiem (poz. 12, 16, 26). Nie koncentruję się jednakże wyłącznie na nauczaniu pisania i ortografii, czego dowodem są publikacje poświęcone słuchaniu, czytaniu i mówieniu (poz. 1, 21, 23, 25) oraz wymienione poniżej podręczniki.

W nauczaniu języka bardzo ważne są programy. Im również poświęciłam sporo uwagi (poz. 15, 22, 27). Nadmieniam, że z mojej oraz A. Seretny inicjatywy i pod naszym kierunkiem w Centrum Języka i Kultury Polskiej w Świecie UJ zostały opracowane **Programy nauczania języka polskiego jako obcego. Poziomy A1 – C2**. Jest to pierwsze tak kompleksowe i szczegółowe opracowanie przeznaczone dla uczących w Polsce i poza nią. Powstało w oparciu o europejskie wskaźniki biegłości językowej (zawarte w *Europejskim systemie opisu kształcenia językowego: uczenie się, nauczanie, ocenianie*, Wydawnictwa CODN, Warszawa 2003) i przystające do systemu certyfikacji polszczyzny (zawarte w *Standardach wymagań egzaminacyjnych*, Państwowa Komisja Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego, MENiS 2004).

Na liście publikacji znajdują się również teksty adresowane do młodych i/lub niedoświadczonych nauczycieli (poz. 1, 13, 17, 18, 20) oraz wpisujące się w problematykę uczenia w grupach mieszanych (poz. 28, 31).

Podręczniki

1. U. Awdiejew, E. G. Dąbska, E. Lipińska (1986, 1992), *Jak to napisać? Ćwiczenia redakcyjno - stylistyczne dla studentów polonijnych*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków, s. 261.
2. E. Lipińska, E. G. Dąbska (1997, 2000, 2001), *Kiedyś wrócisz tu... Podręcznik do nauki języka polskiego dla obcokrajowców na poziomie średnio zaawansowanym*, Universitas, Kraków, s. 350.
3. E. Lipińska (1999), *Nie ma róży bez kolców. Ćwiczenia ortograficzne dla cudzoziemców*, Universitas, Kraków, s. 116.
4. E. Lipińska (2003), *Z polskim na ty. Podręcznik do nauki języka polskiego dla stopnia progowego*, Universitas, Kraków, s. 293.
5. E. Lipińska, E.G. Dąbska (2003), *Kiedyś wrócisz tu... Cz. I. Podręcznik do nauki języka polskiego dla średnio zaawansowanych*, Universitas, Kraków, s. 279.
6. E. Lipińska (2004), *Księżyc w butonierce. Ćwiczenie doskonalące sprawność rozumienia ze słuchu na podstawie tekstów Andrzeja Sikorowskiego*, Universitas, Kraków, s. 75.
7. E. Lipińska, E.G. Dąbska (2005), *Kiedyś wrócisz tu... cz. II: By szukać swoich dróg i gwiazd. Podręcznik do nauki języka polskiego dla zaawansowanych*, Universitas, Kraków, s. 290.
8. E. Lipińska (2007), *Lektury podręczne. Antologia tekstów satyrycznych dla cudzoziemców, którzy dobrze znają język polski*, Universitas, Kraków, s. 82.
9. E. Lipińska (2009), *Nie ma róży bez kolców. Ćwiczenia ortograficzne dla cudzoziemców*. Wyd. II poprawione i uzupełnione. Universitas, Kraków, s. 240.
10. E. Lipińska (2009), *Umiesz? Zdasz! Materiały przygotowujące do egzaminu certyfikatowego z języka polskiego jako obcego na poziomie średnim ogólnym B2*, Universitas, Kraków, s. 211.
11. E. Skorupa, E. Lipińska (2009), *Polski bez tajemnic. Język polski dla studentów niemieckojęzycznych, cz. I.*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków, s. 151.
12. Lipińska E. (2010), *Z ziemi włoskiej do Polski. Manuale di grammatica polacca per Italiani*. Traduzione e adattamento M. Coleschi, Universitas, Kraków, s. 262.

Ewa Lipińska

13. E. Skorupa, E. Lipińska (2010), *Polski bez tajemnic. Język polski dla studentów niemieckojęzycznych, cz. II.*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków, s. 126.
14. E. Lipińska, E. G. Dąbska, *Pisać jak z nut – podręcznik rozwijający sprawność pisania (poziom samodzielności: B1+/B2). Cz. I: Kompozycja i redakcja wypowiedzi pisemnych*, s. 232. *Cz. II: Wybrane zagadnienia gramatyczne, stylistyczne i leksykalne*, s. 202. Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków (w druku).

Część z nich (poz. 2, 4, 5, 7) to podręczniki tzw. „kursowe”, mające zastosowanie w nauczaniu studentów na danym poziomie zaawansowania (np. B2) w określonym czasie, np. jednego semestru, a część (poz. 1, 3, 6, 8, 9, 14) to pozycje „specjalistyczne” skupiające się na jednej sprawności lub podsystemie języka, np. na słuchaniu czy ortografii. Są wśród nich także dwa podręczniki „kursowe” (jeden dwuczęściowy) ze specjalnym przeznaczeniem dla konkretnych grup narodowościowych/językowych (poz. 11 i 13 dla studentów niemieckojęzycznych oraz poz. 12 dla Włochów). Osobną pozycję stanowi podręcznik adresowany do kandydatów przygotowujących się do egzaminu biegłości z języka polskiego jako obcego (poz. 10).

W mojej karierze zawodowej uczyłam studentów z rozmaitych kręgów kulturowych i językowych na wszystkich poziomach zaawansowania. Z biegiem lat wyspecjalizowałam się w nauczaniu tworzenia wypowiedzi pisemnych oraz ortografii na średnim poziomie (B1 - B2). Napisany przeze mnie podręcznik do nauczania ortografii cudzoziemców *Nie ma róży bez kolców* (1999) oraz jego poprawione i znacznie poszerzone drugie wydanie (2009) są jedynymi takimi pomocami w dziedzinie nauczania polskiego jako języka nieojczystego. Korzystają z nich także szkoły polonijne.

Zagadnieniu nauczania obcokrajowców pisania po polsku poświęcony był mój pierwszy współautorski podręcznik *Jak to napisać?*. Obecnie wydawany jest dwutomowy podręcznik *Pisać jak z nut* (współautorski). W I tomie *Kompozycja i redakcja wypowiedzi pisemnych* nacisk położono na sprawności językowe, a w II tomie *Wybrane zagadnienia gramatyczne, stylistyczne i leksykalne* skoncentrowano się na podsystemach języka. Podręcznik ten realizuje nowatorskie podejście, które polega na korelacji nauki pisania z rozumieniem ze słuchu.

Certyfikacja

W latach 2000 - 2011 byłam członkiem Zespołu Autorów Zadań i Egzaminatorów (początkowo: „Grupa robocza”) Państwowej Komisji Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego (wcześniej: Komisja ds. Certyfikacji Znajomości Języka Polskiego jako Obcego), MENIS i pełniłam w nim funkcje: kierownika Zespołu ds. pisania, kierownika Sekcji ds. szkoleń, kierownika Zespołu ds. ewaluacji testów, audytora wewnętrznego, członka Grupy układającej testy, członka komisji egzaminacyjnych. Nadmieniam, że brałam bardzo aktywny udział w powstawaniu i wdrażaniu systemu certyfikacji już od 1996 roku. Organizowałam wraz z dr. W. Martyniukiem próbne testy, budowałam kryteria ich poprawy i oceny. Razem z prof. dr. hab. W. Miodunką przeprowadziłam pierwszy próbny egzamin w Chicago, a potem z dr. hab. A. Seretny – kolejny, poprawiony i ulepszony. Byłam inicjatorką wielu przedsięwzięć, jak na przykład opracowania „Vademecum dla egzaminatora” czy podziału „Grupy roboczej” na sekcje. Organizowałam liczne wewnętrzne i zewnętrzne

Ewalipisthe

szkolenia i/lub brałam w nich udział, przygotowywałam (indywidualnie lub zespołowo) materiały informacyjne, promocyjne oraz szkoleniowe. W latach 2005, 2006, 2007, 2008, 2009 uczestniczyłam w kursach przygotowawczych do egzaminu biegłości z języka polskiego jako obcego w Szkole Języka i Kultury Polskiej UJ, prowadząc wykłady i ćwiczenia dla kandydatów.

Dziesięcioletnia praca w Zespole Autorów Zadań i Egzaminatorów pochłaniała bardzo dużo czasu i energii, ale znacząco wzbogaciła moją wiedzę i doświadczenie w zakresie testowania i egzaminowania. Także temu zagadnieniu poświęciłam kilka publikacji:

1. D. Pukas-Palimąka, E. Lipińska (1997), *Ewaluacja testów biegłości do nauczania języka polskiego jako obcego*, „Przegląd Polonijny”, z. 2, s. 115 - 122.
2. M. Gaszyńska-Magiera, P. Horbatowski, E. Lipińska, S. Mędak (1999), *Testy biegłości '98. Koncepcja teoretyczna i organizacja*, [w:] *Oswajanie chrząszcza w trzcinie czyli o kształceniu cudzoziemców w Instytucie Polonijnym Uniwersytetu Jagiellońskiego*, pod red. W. Miodunki i J. Rokickiego, Universitas, Kraków, s. 103 - 117.
3. Gałyga D., Lipińska E., Pukas-Palimąka D. (2001), *Ewaluacja certyfikатовych testów biegłości JPJO z roku 1999*, „Przegląd Polonijny”, z. 2, s. 65 - 81.
4. A. Seretny, E. Lipińska (2003), *Język polski językiem Unii Europejskiej – certyfikowane testy znajomości języka polskiego jako obcego*, [w:] *Polonia a Unia Europejska – nowa jakość współpracy. Materiały konferencyjne*, pod red. K. Gąsowskiej i M. Mazińskiej, Księgarnia Akademicka, Kraków, s. 75 - 83.
5. W. Miodunka, E. Lipińska (2004), *Certyfikowany test biegłości w języku polskim jako obcym na poziomie średnio zaawansowanym w Szkole Polskiej w Chicago*, [w:] *Wrocławska dyskusja o języku polskim jako obcym. Materiały z Międzynarodowej Konferencji Stowarzyszenia „Bristol”*, pod red. A. Dąbrowskiej, Wrocławskie Towarzystwo Naukowe, Wrocław, s. 527 - 531.
6. E. Lipińska (2006), *Pisanie od podszewki*, [w:] *Polityka językowa a certyfikacja. Materiały z polsko-niemieckiej konferencji*, Lipsk, 6-8 grudnia 2005, pod red. J. Tambor i D. Rytel-Kuc, Wydawnictwo Gnome, Katowice – Leipzig, s. 105 - 110.
7. E. Lipińska (2008), *Kontrola stopnia opanowania sprawności pisanie*, [w:] *Polityka językowa w Europie a certyfikacja języka polskiego i czeskiego*, pod red. D. Rytel-Kuc, J. Tambor, Peter Lang, Frankfurt am Main, s. 51 - 62.
8. A. Seretny, E. Lipińska (2010), *Wpływ certyfikacji na standaryzację nauczania polskiego w kraju i za granicą*, „Języki Obce w Szkole”, nr 1, s. 88 - 97.
9. E. Lipińska, A. Seretny (2010), *Testy plasujące jako narzędzie pomiaru dydaktycznego na przykładzie języka polskiego jako obcego – ocena dotychczasowych doświadczeń*, „Neofilolog” nr 34, s. 229 - 242.
10. A. Seretny, E. Lipińska (2011), *Kontrola bieżąca (formative evaluation) a kontrola globalna (summative evaluation) – testy osiągnięć w procesie dydaktycznym*, [w:] *Nowe perspektywy w nauczaniu języka polskiego jako obcego II*, pod red. U. Pluskoty i K. Tarczyńskiej, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń 2011, s. 53 - 70.

Konferencje (udział i organizacja)

Moja działalność dydaktyczna i naukowo-badawcza wiąże się z uczestnictwem (A) w konferencjach oraz ich organizacją (B).

A

1. 1998, Łódź – Międzynarodowa Konferencja Stowarzyszenia „Bristol”: „Polonistyczna edukacja językowa i kulturowa cudzoziemców. Poziom średni: stan obecny – problemy –

Ewalipinska

- postulaty". Ref. *Podręcznik dla średnio zaawansowanych pt. „Kiedyś wrócisz tu...”*.
Sprawności na kursie ogólnym.
2. 1999, Lublin – Międzynarodowa Konferencja Stowarzyszenia „Bristol”: „Polonistyka w świecie. Nauczanie języka i kultury polskiej studentów zaawansowanych”. Ref. *Nauczanie blokowe w zaawansowanej grupie humanistycznej.*
 3. 2000, Kraków – 58. Kongres Polskiego Instytutu Naukowego w Ameryce (The Polish Institute of Arts and Sciences of America – PIASA). Ref. *Ewaluacja certyfikатовych testów biegłości języka polskiego jako obcego z roku 1999* (współaut.).
 4. 2000, Katowice – Międzynarodowa Konferencja Stowarzyszenia „Bristol”: „Nowe programy, nowe metody, nowe technologie w nauczaniu kultury polskiej i języka polskiego. Teoria i praktyka”. Ref. 1: *Nauczanie pisania – warsztaty.* Ref. 2: *Nie ma róży bez kolców (prezentacja podręcznika).*
 5. 2002, Kraków – IV Forum Oświaty Polonijnej: „Nauczanie języka i kultury polskiej w świecie jako wyzwanie XXI wieku”. Ref. *Dwujęzyczność dzieci na emigracji – jak ją osiągnąć?*
 6. 2002, Kraków – „Emigracja z Polski po 1989 roku”. Ref. *Polscy imigranci początku lat dziewięćdziesiątych w Australii.*
 7. 2003, Kraków – „Polonia a Unia Europejska – nowa jakość współpracy”. Ref. *Język polski językiem Unii Europejskiej – certyfikowane testy znajomości języka polskiego jako obcego* (współaut.).
 8. 2004, Karpacz – I Międzynarodowa Konferencja Sekcji Dydaktycznej Stowarzyszenia „Bristol”: „Opisywanie, rozwijanie i testowanie znajomości języka polskiego jako obcego”. Ref. *Niewerbalne środki przekazu w nauczaniu i organizacji egzaminów.*
 9. 2004, Wrocław – Międzynarodowa Konferencja Stowarzyszenia „Bristol”: „Język polski, literatura i kultura polska w dydaktyce języka polskiego jako obcego”. Ref. 1. *Certyfikowany test biegłości w języku polskim jako obcym na poziomie średnio zaawansowanym w Szkole Polskiej w Chicago* (współaut.). Ref. 2. *Działalność „Grupy roboczej” ds. testów certyfikowanych.*
 10. 2004, Warszawa – Międzynarodowa Konferencja Stowarzyszenia „Bristol”: „Nauczanie języka polskiego jako obcego i polskiej kultury w nowej rzeczywistości europejskiej”. Ref. 1. *Nauczyciel języka polskiego jako obcego/drugiego w Polsce i na obczyźnie.* Ref. 2. *Od „z” do „a” – czyli od certyfikacji do programów nauczania* (współaut.).
 11. 2005, Kraków – II Międzynarodowa Konferencja Sekcji Dydaktycznej Stowarzyszenia „Bristol”: „Sprawności przede wszystkim”. Ref. *Sposoby angażowania prawej półkuli mózgowej w proces efektywnego przyswajania materiału językowego.*
 12. 2005, Katowice – „Literatura polska w świecie. Zagadnienia recepcji i odbioru”. Ref. *Literatura polska w szkołach polonijnych* (współaut.).
 13. 2005, Lipsk (Niemcy) – „Polityka językowa a certyfikacja”. Ref. *Pisanie od podszewki.*
 14. 2006, Kraków – Konferencja Rady Europy: „Towards a Common European Framework of Reference for Languages of School Education”. Ref. *Language education in Polish schools abroad. i.e. teaching Polish as a mother tongue, a second or foreign language* (współaut.).
 15. 2006, Poczdam (Niemcy) – „Perspektywy nauczania języka polskiego i kultury polskiej” w ramach programu „Rok polsko-niemiecki”. Ref. *Specyfika nauczania w grupach dla początkujących* (współaut.).
 16. 2006, Pułtusk – „Polonia i Polacy w krajach Unii Europejskiej”. Ref. *Polskość młodzieży polonijnej.*
 17. 2006, Kraków – V Forum Oświaty Polonijnej: „Oświata polonijna na początku XXI wieku – stan i perspektywy”. Ref. *Program autorski – wskazówki dla nauczycieli szkół polonijnych* (współaut.).
 18. 2006, Kraków – Konferencja Polskiego Towarzystwa Neofilologicznego: „Dydaktyka języków obcych na początku XXI w.”. Ref. *Ocena wypowiedzi pisemnych w testach plasujących, biegłości oraz osiągnięć w języku polskim jako obcym.*
 19. 2006, Bukareszt (Rumunia) – „Problemy edukacyjne mniejszości narodowych: bilingwizm, bikulturyzm, implikacje glottodydaktyczne”. Ref. *Język polski – język rodzimy czy obcy?*

Ewalipinka

20. 2006, Lipsk (Niemcy) – „Polityka językowa a certyfikacja”. Ref. *Rozwijanie sprawności pisania a kontrola stopnia jej opanowania*.
21. 2008, Łódź – „Teksty i podteksty w nauczaniu języka polskiego jako obcego – 2. Jubileusz 50-lecia Studium Języka Polskiego dla Cudzoziemców UŁ”. Ref. *Tworzenie wypowiedzi pisemnej w kształceniu językowym obcokrajowców – czego uczyć, a co testować?*
22. 2008, Kraków – IV Kongres Polonistyki Zagranicznej: „Polonistyka bez granic”. Ref. *Opisywanie jako mediacyjne działanie językowe w dydaktyce języka polskiego jako obcego*.
23. 2009, Warszawa – „Europejski system opisu kształcenia językowego a Standardy wymagań egzaminacyjnych”. Ref. *Umiejętność pisania w „Europejskim systemie opisu kształcenia językowego” i „Standardach wymagań egzaminacyjnych” – porównanie wymagań*.
24. 2009, Sosnowiec – Konferencja Polskiego Towarzystwa Neofilologicznego: „Koncepcje i wdrożenia w glottodydaktyce”. Ref. *Testy plasujące jako narzędzie pomiaru dydaktycznego na przykładzie języka polskiego jako obcego – ocena dotychczasowych doświadczeń* (współaut.).
25. 2010, Kraków – „(Nie)swój język polski. Nowe horyzonty w językoznawstwie stosowanym”. Ref. *Miedzy dydaktyką języka ojczystego a obcego – nauczanie języka polskiego w szkołach polonijnych w stanach zjednoczonych* (współaut.).
26. 2011, Toruń – „Nowe perspektywy w nauczaniu języka polskiego jako obcego II”. Ref. *Kontrola bieżąca (formative evaluation) a kontrola globalna (summative evaluation) – testy osiągnięć w procesie dydaktycznym* (współaut.).
27. 2011, Lublin – Międzynarodowa Konferencja Stowarzyszenia „Bristol”: „Glottodydaktyka polonistyczna w obliczu dynamiki zmian językowo-kulturowych i potrzeb społecznych”. Ref. *Nauczanie kompetencji językowych w układzie zintegrowanym – od praktyki do praktyki* (współaut.).
28. 2011, Kraków – III Kongres Polskich Towarzystw Naukowych na Obczyźnie: „Młodzież polska na obczyźnie – zadania edukacyjne”. Ref. *Szkoła polonijna, czy językowa? Szkolnictwo polonijne w perspektywie dydaktycznej* (współaut.).
29. 2012, Warszawa – Forum Glottodydaktyków. Ref. *Selekcja i gradacja treści nauczania ortografii oraz kompozycji tekstów. Prezentacja „Programów nauczania języka polskiego jako obcego dla poziomów A1 – C2”*.
30. 2012, Chicago (USA) – XII Zjazd Nauczycieli Polonijnych i Komitetów Rodzicielskich. Ref. 1. *Miedzy językiem ojczystym a obcym. Nauczanie i uczenie się języka odziedziczonego w chicagowskiej diaspory polonijnej* (współaut.). Ref. 2. *Integracja sprawności na przykładzie podręcznika „Pisać jak z nut”*.
31. 2012, Gniezno – Międzynarodowa Konferencja Stowarzyszenia „Bristol”: „Nauczanie kultury i języka polskiego jako obcego w Polsce i na świecie. Sukcesy, problemy, wyzwania”. Ref. 1. *O praktycznych aspektach nauczania języka polskiego w grupach mieszanych* (współaut.). Ref. 2. *Ocena wypowiedzi pisemnych w testach osiągnięć*.

B Współorganizowałam trzy konferencje sekcji Glottodydaktycznej Stowarzyszenia „Bristol”:

- *Opisywanie, rozwijanie i testowanie znajomości języka polskiego jako obcego* (2003).
- *Sprawności przede wszystkim* (2005).
- *Rozwijanie i testowanie biegłości w języku polskim jako obcym* (2006).

Pragnę także wymienić współredagowane przeze mnie tomy oraz publikacje o charakterze informacyjnym.

Redakcja prac zbiorowych

1. *Vademecum egzaminatora* (do użytku wewnętrznego), red. i oprac., E. Lipińska, A. Seretny, Państwowa Komisja Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego, MENiS, Warszawa 2004, s. 47.

Ewa Lipińska

2. *Opisywanie, rozwijanie i testowanie znajomości języka polskiego jako obcego. Materiały z konferencji Sekcji Glottodydaktycznej Stowarzyszenia „Bristol”*, pod red. A. Seretny, W. Martyniuka, E. Lipińskiej, Universitas, Kraków 2004, s. 164.
3. *Przewodnik po egzaminach certyfikacyjnych*, red. i oprac., A. Seretny, E. Lipińska Universitas, Kraków 2005, s. 92.
4. *Sprawności przede wszystkim. Materiały z konferencji Sekcji Glottodydaktycznej Stowarzyszenia „Bristol”*, pod red. A. Seretny i E. Lipińskiej, Universitas, Kraków 2006, s. 209.
5. *Z zagadnień dydaktyki języka polskiego jako obcego. Praca zbiorowa pod red. E. Lipińskiej i A. Seretny*, Universitas, Kraków 2006, s. 337.
6. *Rozwijanie i testowanie biegłości w języku polskim jako obcym. Materiały z konferencji Sekcji Glottodydaktycznej Stowarzyszenia „Bristol”*, pod red. A. Seretny i E. Lipińskiej, Universitas, Kraków 2008, s. 200.
7. *Programy nauczania języka polskiego jako obcego. Poziomy A1 – C2. Praca zbiorowa pod redakcją I. Janowskiej, E. Lipińskiej, A. Rabiej, A. Seretny, P. Turka, Biblioteka „LingVariów”*. Seria: Podręczniki. T. 1, Księgarnia Akademicka, Kraków 2011, 216 s.

Teksty o charakterze informacyjnym

1. E. Lipińska (2003), *V Międzynarodowa Konferencja Naukowa Stowarzyszenia Bristol*, „Przegląd Polonijny”, z. 1, s. 127 - 130.
2. E. Lipińska (2004), *Działalność Grupy Roboczej ds. Testów Certyfikacyjnych*, [w:] *Wrocławska dyskusja o języku polskim jako obcym. Materiały z Międzynarodowej Konferencji Stowarzyszenia „Bristol”*, pod red. A. Dąbrowskiej, Wrocławskie Towarzystwo Naukowe, Wrocław, s. 547 - 550.
3. E. Lipińska, A. Seretny, (2010), *Trzydziestolecie glottodydaktyki polonistycznej w Uniwersytecie Jagiellońskim*, „Poradnik Językowy”, z. 4, s. 111 - 123.

Plany na przyszłość

Obecnie przygotowuję monografię pt. *Kształcenie umiejętności pisania w glottodydaktyce polonistycznej*. Jej praktycznym dopełnieniem jest wcześniej wspomniany podręcznik *Pisać jak z nut*.

Ewa Lipińska

Załącznik 1

Chronologiczny wykaz publikacji przed doktoratem

1. U. Awdiejew, E. Lipińska¹ (1981), *Redakcja tekstów pisanych. Skrypt dla średnio zaawansowanych*, IBP, UJ, Kraków, s. 132.
2. U. Awdiejew, E. G. Sokół, E. Lipińska (1981), *Stylistyka polska dla obcokrajowców. Materiały do ćwiczeń praktycznych*, IBP, UJ, Kraków, s. 120.
3. U. Awdiejew, E. G. Dąbska, E. Lipińska (1986, 1992), *Jak to napisać? Ćwiczenia redakcyjno – stylistyczne dla studentów polonijnych*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków, s. 261.
4. E. Lipińska (1994), *Słuchanie – sprawność zaniedbywana*, „Przegląd Polonijny”, z. 4, s. 75 - 89.
5. E. Lipińska (1996), *Niemodne dyktanda*, „Języki Obce w Szkole”, nr 5, s. 406 - 415.
6. D. Pukas-Palimaka, E. Lipińska (1997), *Ewaluacja testów biegłości do nauczania języka polskiego jako obcego*, „Przegląd Polonijny”, z. 2, s. 115 - 122.
7. E. Lipińska (1997), *Techniki nauczania pisania na kursie ogólnym języka polskiego dla cudzoziemców*, „Przegląd Polonijny”, z. 4, s. 119 - 128.
8. E. Lipińska, E. G. Dąbska (1997, 2000, 2001), *Kiedys wrócisz tu... Podręcznik do nauki języka polskiego dla obcokrajowców na poziomie średnio zaawansowanym*, Universitas, Kraków, s. 350.
9. E. Lipińska (1998), *Podręcznik dla średnio zaawansowanych pt. „Kiedys wrócisz tu...”*. *Sprawności na kursie ogólnym*, [w:] *Polonistyczna Edukacja Językowa i Kulturowa Cudzoziemców. Poziom średni: stan obecny – problemy – postulaty*, pod red. B. Ostromeckiej-Frączak, Acta Universitatis Lodzensis 10 – Kształcenie Polonistyczne Cudzoziemców, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź, s. 177 - 183.
10. E. Lipińska (1999), *Nie ma róży bez kolców. Ćwiczenia ortograficzne dla cudzoziemców*, Universitas, Kraków, s. 116.
11. M. Gaszyńska-Magiera, P. Horbatowski, E. Lipińska, S. Mędak (1999), *Testy biegłości '98. Koncepcja teoretyczna i organizacja*, [w:] *Oswajanie chrząszcza w trzcinie czyli o kształceniu cudzoziemców w Instytucie Polonijnym Uniwersytetu Jagiellońskiego*, pod red. W. Miodunki i J. Rokickiego, Universitas, Kraków, s. 103 - 117.
12. E. Lipińska (2000), *Program nauczania blokowego dla stopnia podstawowego (IV - Threshold) intensywnego trzytygodniowego kursu w Szkole Letniej*, „Przegląd Polonijny”, z. 2, s. 103 - 113.
13. E. Lipińska (2000), *Nauczanie blokowe w zaawansowanej grupie humanistycznej*, [w:] *Polonistyka w świecie. Nauczanie języka i kultury polskiej studentów zaawansowanych*, pod red. J. Mazura. Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin, s. 135 - 145.
14. E. Lipińska (2000), *Sprawność pisanie w nauczaniu języka obcego*, „Języki Obce w Szkole”, nr 5, s. 10 - 20.

¹ Poz. 1 i 2 - wtedy – pod nazwiskiem Sokół

Ewalipinska

15. D. Gałyga, E. Lipińska, D. Pukas-Palimąka (2001), *Ewaluacja certyfikatowych testów biegłości JPJO z roku 1999*, „Przegląd Polonijny”, z. 2, s. 65 - 81.
16. E. Lipińska (2001), *Kiedy język polski nie jest językiem ojczystym*, „Języki Obce w Szkole”, nr 6, s. 27 – 30.
17. E. Lipińska (2001), *Nauczanie pisania – warsztaty*, [w:] *Inne optyki. Nowe programy, nowe metody, nowe technologie w nauczaniu kultury polskiej i języka polskiego jako obcego*, pod red. R. Cudaka i J. Tambor. Prace Naukowe UŚ w Katowicach nr 2018. Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice, s. 86 - 96.

Chronologiczny wykaz publikacji po doktoracie

1. E. Lipińska (2002), *Polscy imigranci początku lat dziewięćdziesiątych w Australii*, [w:] *Emigracja z Polski po 1989 roku*. Książka zbiorowa pod red. B. Klimaszewskiego, PAN KBP Biblioteka Polonijna 36. Grell, Kraków, s. 443 - 457.
2. E. Lipińska (2002), *Dwujęzyczność czy znajomość dwóch języków. Język dzieci najnowszej polskiej emigracji w Australii*, „Przegląd Polonijny”, z. 3, s. 95 - 103.
3. E. Lipińska (2002), *O nieprzydatności pisania „z powietrza” i kluczowej roli etapu wstępnego i końcowego w procesie pisania*, „Języki Obce w Szkole”, nr 6, s. 58 - 65.
4. E. Lipińska (2002), *Dwujęzyczność dzieci na emigracji – jak ją osiągnąć?*, „Przegląd Polonijny”, z. 4, s. 105 - 113.
5. E. Lipińska (2003), *Język ojczysty, język obcy, język drugi. Wstęp do badań dwujęzyczności*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków, s. 147.
6. E. Lipińska (2003), *Z polskim na ty. Podręcznik do nauki języka polskiego dla stopnia progowego*, Universitas, Kraków, s. 293.
7. E. Lipińska, E.G. Dąbska (2003), *Kiedys wrócisz tu... Cz. I. Podręcznik do nauki języka polskiego dla średnio zaawansowanych*, Universitas, Kraków, s. 279.
8. E. Lipińska (2003), *V Międzynarodowa Konferencja Naukowa Stowarzyszenia Bristol*, „Przegląd Polonijny”, z. 1, s. 127 - 130.
9. E. Lipińska, A. Seretny (2003), *Warsztaty metodyczne dla nauczycieli polonijnych w USA*, „Wspólnota Polska – pismo poświęcone Polonii i Polakom za granicą”, nr 6, s. 7 - 8.
10. E. Lipińska (2003), *Poczta elektroniczna i SMS-y a kształcenie językowe*, „Języki Obce w Szkole”, nr 6, s. 129 - 135.
11. A. Seretny, E. Lipińska (2003), *Język polski językiem Unii Europejskiej – certyfikatowe testy znajomości języka polskiego jako obcego*, [w:] *Polonia a Unia Europejska – nowa jakość współpracy. Materiały konferencyjne*, pod red. K. Gąsowskiej i M. Mazińskiej, Księgarnia Akademicka, Kraków, s. 75 - 83.
12. E. Lipińska, A. Seretny (2003), *Współpraca między Instytutem Studiów Polonijnych i Etnicznych Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie a Szkołą Polską im. Jana III Sobieskiego w Chicago*, „Przegląd Polonijny”, z. 4, s. 109 - 116.

Ewalipinska

13. E. Lipińska (2004), *Księżyc w butonierce. Ćwiczenie doskonalące sprawność rozumienia ze słuchu na podstawie tekstów Andrzeja Sikorowskiego*, Universitas, Kraków, s. 75.
14. E. Lipińska (2004), *Działalność Grupy Roboczej ds. Testów Certyfikacyjnych*, [w:] *Wrocławska dyskusja o języku polskim jako obcym. Materiały z Międzynarodowej Konferencji Stowarzyszenia „Bristol”*, pod red. A. Dąbrowskiej, Wrocławskie Towarzystwo Naukowe, Wrocław, s. 547 - 550.
15. W. Miodunka, E. Lipińska (2004), *Certyfikacyjny test biegłości w języku polskim jako obcym na poziomie średnio zaawansowanym w Szkole Polskiej w Chicago*, [w:] *Wrocławska dyskusja o języku polskim jako obcym. Materiały z Międzynarodowej Konferencji Stowarzyszenia „Bristol”*, pod red. A. Dąbrowskiej, Wrocławskie Towarzystwo Naukowe, Wrocław, s. 527 - 531.
16. E. Lipińska (2004), *O zahamowaniach utrudniających opanowanie języka docelowego i próbie ich przełamania*, „Języki Obce w Szkole”, nr 4, s. 23 - 28.
17. E. Lipińska (2004), *Niewerbalne środki przekazu w nauczaniu i organizacji egzaminów*, [w:] *Opisywanie, rozwijanie i testowanie znajomości języka polskiego jako obcego*, pod red. A. Seretny, W. Martyniuka i E. Lipińskiej, Universitas, Kraków, s. 147 - 158.
18. *Vademecum egzaminatora* (do użytku wewnętrznego), red. i oprac., E. Lipińska i A. Seretny, Państwowa Komisja Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego, MENiS, Warszawa 2004, s. 47.
19. E. Lipińska (2004), *Z podręcznikiem „Z polskim na ty” za pan brat*, „Postscriptum”, nr 1, s. 82 - 88.
20. *Opisywanie, rozwijanie i testowanie znajomości języka polskiego jako obcego. Materiały z konferencji Sekcji Glottodydaktycznej Stowarzyszenia „Bristol”*, pod red. A. Seretny, W. Martyniuka, E. Lipińskiej, Universitas, Kraków 2004, s. 164.
21. *Przewodnik po egzaminach certyfikacyjnych*, red. i oprac., A. Seretny i E. Lipińska Universitas, Kraków 2005, s. 92.
22. A. Seretny, Lipińska E. (2005), *ABC metodyki nauczania języka polskiego jako obcego*, Universitas, Kraków, s. 329.
23. E. Lipińska, A. Seretny (2005), *Od „z” do „a” – czyli od certyfikacji do programów nauczania*, [w:] *Nauczanie języka polskiego jako obcego i polskiej kultury w nowej rzeczywistości europejskiej. Materiały z VI Międzynarodowej Konferencji Glottodydaktycznej*, pod red. P. Garncarka, Uniwersytet Warszawski, Warszawa, s. 31 - 41.
24. E. Lipińska (2005), *Nauczyciel języka polskiego jako obcego/drugiego w Polsce i na obczyźnie*, [w:] *Nauczanie języka polskiego jako obcego i polskiej kultury w nowej rzeczywistości europejskiej. Materiały z VI Międzynarodowej Konferencji Glottodydaktycznej*, pod red. P. Garncarka, Uniwersytet Warszawski, Warszawa, s. 78 - 87.
25. E. Lipińska, E.G. Dąbska (2005), *Kiedyś wrócisz tu... cz. II: By szukać swoich dróg i gwiazd. Podręcznik do nauki języka polskiego dla zaawansowanych*, Universitas, Kraków, s. 290.

Ewalipinska

26. E. Lipińska, D. Pukas-Palimąka (2006), *Literatura polska w szkołach polonijnych*, [w:] *Literatura polska w świecie Zagadnienia recepcji i odbioru*, pod red. R. Cudaka, Gnome, Katowice, s. 282 - 291.
27. A. Seretny, E. Lipińska (2006), *Szkoły etniczne w Stanach Zjednoczonych a kształcenie przyszłych elit*, [w:] *Funkcje i zadania elit w środowiskach polonijnych*, pod red. J. Knopka, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń, s. 127 - 139.
28. *Sprawności przede wszystkim. Materiały z konferencji Sekcji Glottodydaktycznej Stowarzyszenia „Bristol”* pod red. A. Seretny i E. Lipińskiej, Universitas, Kraków 2006, s. 209.
29. E. Lipińska (2006), *Sposoby angażowania prawej półkuli mózgowej w proces efektywnego przyswajania materiału językowego*, [w:] *Sprawności przede wszystkim. Materiały z konferencji Sekcji Glottodydaktycznej Stowarzyszenia „Bristol”*, pod red. A. Seretny i E. Lipińskiej, Universitas, Kraków, s. 49 - 65.
30. *Z zagadnień dydaktyki języka polskiego jako obcego*. Praca zbiorowa pod red. E. Lipińskiej i A. Seretny, Universitas, Kraków 2006, s. 337.
31. E. Lipińska (2006), *Przyswajanie języka pierwszego a uczenie się języka obcego / drugiego*, [w:] *Z zagadnień dydaktyki języka polskiego jako obcego*. Praca zbiorowa pod red. E. Lipińskiej i A. Seretny, Universitas, Kraków, s. 19 - 28.
32. E. Lipińska (2006), *Czynniki wspomagające proces uczenia się*, [w:] *Z zagadnień dydaktyki języka polskiego jako obcego*. Praca zbiorowa pod red. E. Lipińskiej i A. Seretny, Universitas, Kraków, s. 57 - 77.
33. E. Lipińska (2006), *Nauczyciel języka polskiego jako obcego*, [w:] *Z zagadnień dydaktyki języka polskiego jako obcego*. Praca zbiorowa pod red. E. Lipińskiej i A. Seretny, Universitas, Kraków, s. 79 - 98.
34. E. Lipińska (2006), *Nauczanie „zintegrowane” – autorski program tematyczny*, [w:] *Z zagadnień dydaktyki języka polskiego jako obcego*. Praca zbiorowa pod red. E. Lipińskiej i A. Seretny, Universitas, Kraków, s. 177 - 187.
35. E. Lipińska, A. Seretny (2006), *Indywidualne cechy uczącego się a nauka języka obcego*, [w:] *Z zagadnień dydaktyki języka polskiego jako obcego*. Praca zbiorowa pod red. E. Lipińskiej i A. Seretny, Universitas, Kraków, s. 29 - 56.
36. E. Lipińska, A. Seretny (2006), *Techniki rozwijające rozumienie tekstu*, „Języki Obce w Szkole”, nr 4, s. 45 - 57.
37. E. Lipińska (2006), *Pisanie od podszewki*, [w:] *Polityka językowa a certyfikacja. Materiały z polsko-niemieckiej konferencji*, Lipsk, 6-8 grudnia 2005, pod red. J. Tambor i D. Rytel-Kuc, Wyd. Gnome, Katowice – Leipzig, s. 105 - 110.
38. I. Janowska, E. Lipińska, A. Seretny (2006), *Program autorski – wskazówki dla nauczycieli szkół polonijnych*, [w:] *Oświata polonijna na początku XXI wieku. Stan i perspektywy. Wybór materiałów z V Forum Oświaty Polonijnej*, Kraków, 22-24 czerwca 2006, pod red. K. Gąsowskiej i M. Mazińskiej-Szumskiej, Księgarnia Akademicka, Kraków, s. 271 - 287.
39. E. Lipińska (2006), *Polskość młodzieży polonijnej*, [w:] *Polonia i Polacy w Unii Europejskiej*. Praca zbiorowa pod red. M. Nadolskiego i W. Rybczyńskiego, Akademia Humanistyczna im. Aleksandra Gieysztora, Pułtusk, s. 131 - 141.

Ewa Lipińska

40. E. Lipińska, A. Seretny (2006), *Gdy zaczynamy uczyć języka polskiego jako obcego...*, „Języki Obce w Szkole”, nr 6, s. 28 - 38.
41. E. Lipińska (2007), *Lektury podręczne. Antologia tekstów satyrycznych dla cudzoziemców, którzy dobrze znają język polski*, Universitas, Kraków, s. 82.
42. I. Janowska, E. Lipińska, A. Seretny (2007), *Kształcenie językowe w szkołach polonijnych, nauczanie języka jako obcego czy ojczystego*, „Przegląd Polonijny”, z. 4, s. 59-68.
43. I. Janowska, E. Lipińska, A. Seretny (2007), *Language education in Polish schools abroad. i.e. teaching Polish as a mother, second or foreign language*, [w:] *Towards a Common European Framework of Reference for Languages of School Education*, pod red. W. Martyniuka, Universitas, Kraków, s. 131 - 142.
44. E. Lipińska (2007), *Między 'emigracją' a 'Polonią' – pierwsze pokolenie polonijne*, [w:] *Prace Filologiczne*, t. LIII, Warszawa, s. 355 - 363.
45. E. Lipińska (2008), *Kontrola stopnia opanowania sprawności pisania*, [w:] *Polityka językowa w Europie a certyfikacja języka polskiego i czeskiego*, pod red. D. Rytel-Kuc, J. Tambor, Peter Lang, Frankfurt am Main, s. 51 - 62.
46. E. Lipińska, A. Seretny (2008), *Ortografia a słownictwo – razem czy osobno?*, [w:] *Rozwijanie i testowanie biegłości w języku polskim jako obcym*, pod red. A. Seretny i E. Lipińskiej, Universitas, Kraków, s. 81 - 100.
47. *Rozwijanie i testowanie biegłości w języku polskim jako obcym. Materiały z konferencji Sekcji Glottodydaktycznej Stowarzyszenia „Bristol”*, pod red. A. Seretny i E. Lipińskiej, Universitas, Kraków 2008, s. 200.
48. A. Seretny, E. Lipińska (2008), *Współpraca, która owocuje. O chicagowskich warsztatach dla nauczycieli polonijnych*, „Wspólnota Polska – pismo poświęcone Polonii i Polakom za granicą”, nr 4, s. 6 - 8.
49. E. Lipińska (2009), *Nie ma róży bez kolców. Ćwiczenia ortograficzne dla cudzoziemców*. Wyd. II poprawione i uzupełnione. Universitas, Kraków, s. 240.
50. E. Lipińska (2009), *Umiesz? Zdasz! Materiały przygotowujące do egzaminu certyfikowanego z języka polskiego jako obcego na poziomie średnim ogólnym B2*, Universitas, Kraków, s. 211.
51. E. Skorupa, E. Lipińska (2009), *Polski bez tajemnic. Język polski dla studentów niemieckojęzycznych, cz. I*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków, s. 151.
52. E. Lipińska, (2009), *Sprawdzian stopnia opanowania języka drugiego i poziomu znajomości języka ojczystego u dzieci na emigracji*, „Języki Obce w Szkole”, nr 5, s. 74 - 86.
53. E. Lipińska, A. Seretny (2009), *Rozwijanie sprawności receptywnych w kontekście nauczania kultury*, „Kwartalnik Polonicum”, Uniwersytet Warszawski, Wydział Polonistyki, s. 26 - 33.
54. E. Lipińska, A. Seretny (2009), *O polszczyźnie literackiej na obczyźnie*, „Postscriptum Polonistyczne”, 2 (4), s. 145 - 165.
55. A. Seretny, E. Lipińska (2010), *Wpływ certyfikacji na standaryzację nauczania polskiego w kraju i za granicą*, „Języki Obce w Szkole”, nr 1, s. 88 - 97.

Ewa Lipińska

56. E. Lipińska, A. Seretny, (2010), *Trzydziestolecie glottodydaktyki polonistycznej w Uniwersytecie Jagiellońskim*, „Poradnik Językowy”, z. 4, s. 111 - 123.
57. E. Lipińska, A. Seretny (2010), *Testy plasujące jako narzędzie pomiaru dydaktycznego na przykładzie języka polskiego jako obcego – ocena dotychczasowych doświadczeń*, „Neofilolog” nr 34, s. 229 - 242.
58. E. Lipińska (2010), *Z ziemi włoskiej do Polski. Manuale di grammatica polacca per Italiani*. Traduzione e adattamento M. Coleschi, Universitas, Kraków, s. 262
59. E. Skorupa, E. Lipińska (2010), *Polski bez tajemnic. Język polski dla studentów niemieckojęzycznych, cz. II*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków, s. 126.
60. E. Lipińska (2010), *Opisywanie jako mediacyjne działanie językowe w dydaktyce języka polskiego jako obcego*, [w:] *Polonistyka bez granic, t. 2. Glottodydaktyka polonistyczna – współczesny język polski – językowy obraz świata*, pod red. R. Nycza, W. Miodunki, T. Kunza, Universitas, Kraków, s. 135 - 147.
61. *Programy nauczania języka polskiego jako obcego. Poziomy A1 – C2*. Praca zbiorowa pod redakcją I. Janowskiej, E. Lipińskiej, A. Rabiej, A. Seretny, P. Turka, Biblioteka „LingVariów”. Seria: Podręczniki. T. 1, Księgarnia Akademicka, Kraków 2011, s. 216.
62. A. Seretny, E. Lipińska (2011), *Kontrola bieżąca (formative evaluation) a kontrola globalna (summative evaluation) – testy osiągnięć w procesie dydaktycznym*, [w:] *Nowe perspektywy w nauczaniu języka polskiego jako obcego II*, pod red. U. Pluskoty i K. Tarczyńskiej, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń, s. 53 - 70.
63. E. Lipińska, A. Seretny (2011), *Nowoczesne nauczanie języka odziedziczzonego w szkołach polonijnych*, „Dziennik Związkowy”, Chicago, IL, 16-18 grudnia, 2011, s. 4.
64. E. Lipińska, A. Seretny (2011), *Doświadczenia nauczania w skupiskach polonijnych*. Raport przygotowany na III Kongres Polskich Towarzystw Naukowych na Obczyźnie <http://www.swp.krakow.pl/panel/spaw2/uploads/files/seretny.pdf>
65. E. Lipińska, A. Seretny (2012), *Uczący się języka polskiego jako obcego / drugiego w środowisku endolingwalnym – ich umiejętności i potrzeby*, „Kwartalnik Polonicum”, nr 12, s. 2 - 10.
66. E. Lipińska, A. Seretny (2012), *Między dydaktyką języka ojczystego a obcego – nauczanie języka polskiego w szkołach polonijnych w Stanach Zjednoczonych*, [w:] *(Nie)swój język polski. Nowe horyzonty w językoznawstwie stosowanym*, pod red. naukową B. Skowronka, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Pedagogicznego, Kraków, s. 111 - 128.
67. E. Lipińska, A. Seretny (2012), *Między językiem ojczystym a obcym. Nauczanie i uczenie się języka odziedziczzonego w chicagowskiej diasporze polonijnej*, Księgarnia Akademicka, Kraków, s. 228.
68. E. Lipińska (2012), *Cele, sposoby i efekty współpracy z nauczycielami szkół polskich w Chicago*, [w:] E. Lipińska, A. Seretny, *Między językiem ojczystym a obcym. Nauczanie i uczenie się języka odziedziczzonego w chicagowskiej diasporze polonijnej*, Księgarnia Akademicka, Kraków, s. 11 - 18.

Ewa Lipińska

69. E. Lipińska (2012), „*Język polski*” – *przegląd terminologii stosowanej w glottodydaktyce polonistycznej*, [w:] E. Lipińska, A. Seretny, *Między językiem ojczystym a obcym. Nauczanie i uczenie się języka odziedziczonego w chicagowskiej diasporze polonijnej*, Księgarnia Akademicka, Kraków, s. 19 - 31.
70. E. Lipińska (2012), *Uczniowie szkół polskich w Chicago*, [w:] E. Lipińska, A. Seretny, *Między językiem ojczystym a obcym. Nauczanie i uczenie się języka odziedziczonego w chicagowskiej diasporze polonijnej*, Księgarnia Akademicka, Kraków, 43 - 84.
71. E. Lipińska, A. Seretny (2012), *Teksty literackie w kształceniu językowym*, [w:] E. Lipińska, A. Seretny, *Między językiem ojczystym a obcym. Nauczanie i uczenie się języka odziedziczonego w chicagowskiej diasporze polonijnej*, Księgarnia Akademicka, Kraków, s. 107 - 114.
72. E. Lipińska, A. Seretny (2012), *Scenariusze zajęć*, [w:] E. Lipińska, A. Seretny, *Między językiem ojczystym a obcym. Nauczanie i uczenie się języka odziedziczonego w chicagowskiej diasporze polonijnej*, Księgarnia Akademicka, Kraków, s. 115 - 202.
73. *Program nauczania języka polskiego dla klasy I liceum Szkoły Języka i Kultury Polskiej im. Jana III Sobieskiego w Chicago*, konsultacja i opracowanie A. Seretny i E. Lipińska, [w:] E. Lipińska, A. Seretny, *Między językiem ojczystym a obcym. Nauczanie i uczenie się języka odziedziczonego w chicagowskiej diasporze polonijnej*, Księgarnia Akademicka, Kraków, s. I - XVII.
74. E. Lipińska, A. Seretny (2012), „*Język odziedziczony*” w *szkołach polonijnych*, „*Głos Nauczyciela*”, R. XXVII/nr 1, s. 65 - 68.
75. A. Seretny, E. Lipińska (2012), *Nauczanie kompetencji językowych w układzie zintegrowanym, czyli praktyka w praktyce*, „*Postscriptum Polonistyczne*”, nr 2 (10), s. 165 - 176.
76. E. Lipińska, A. Seretny (2012), *Szkoła polonijna czy językowa? Szkolnictwo polonijne w perspektywie dydaktycznej*, „*Studia Migracyjne – Przegląd Polonijny*”, nr 4, s. 23 - 37.
77. E. Lipińska, A. Seretny (2013), *Integrowanie kompetencji lingwistycznych w glottodydaktyce – na przykładzie nauczania języka polskiego jako obcego / drugiego. Poradnik metodyczny z ćwiczeniami*, Księgarnia Akademicka, Kraków, s. 230.
78. E. Lipińska (2013), *Polskość w Australii – o dwujęzyczności, edukacji i problemach adaptacyjnych Polonii na antypodach*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków, s. 192.
79. A. Seretny, E. Lipińska (w druku), *O praktycznych aspektach nauczania języka polskiego w grupach mieszanych*, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, Poznań.
80. E. Lipińska, E. G. Dąbska, *Pisać jak z nut – podręcznik rozwijający sprawność pisania (poziom samodzielności: B1+/ B2). Cz. I: Kompozycja i redakcja wypowiedzi pisemnych*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków (w druku) s. 232.
81. E. Lipińska, E. G. Dąbska, *Pisać jak z nut – podręcznik rozwijający sprawność pisania (poziom samodzielności: B1+/ B2). Cz. II: Wybrane zagadnienia gramatyczne, stylistyczne i leksykalne*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków (w druku), s. 206.

Ewalipinska